

Günün sözü

1994-cü ildə atəşkəs hər iki tərəf üçün sərfəli idi

Bizə ordumuzu gücləndirmək, Ermənistanı isə “işğalı xalqımıza qəbul etdirmək” üçün...

Mayın 10-u həm Ulu öndərin dünyaya gəldiyi tarix, həm də Ağdam Muğam Mərkəzinin açılışı təntənəsini yaşadığımız gün olduğuna görə dövlət başçımız erməni xislətinin çirkin rəngləri barədə o qədər də açıq danışmaq istəmədi. Eləcə doxsanıncı illər Azərbaycanının sosial-siyasi mənzərəsini xatırlamaqla kifayətləndi: “O günləri yaşayan insanlar bunu çox yaxşı xatırlayırlar. Ölkə, demək olar ki, idarəolunmaz vəziyyətdə idi. Ölkədə özbaşnalıq, xaos, anarxiya hökm sürürdü. İqtisadiyyat iflic vəziyyətdə, torpaqlarımız isə işğal altında idi və işğal davam edirdi. Ermənistan xarici dəstək ilə Azərbaycana qarşı öz işğalçılıq siyasətini həyata keçirirdi. Nizami ordu, demək olar ki, yox idi. Belə bir böhranlı vəziyyətdə – daxili çəkişmələr, müxtəlif bölgələrimizdə xoşagəlməz hadisələr baş verdiyi bir dövrdə xalqın tələbi ilə Ulu öndərin hakimiyyətə gəlməsi bizim üçün nicat yolunu açdı və o vaxtdan bu günə qədər Azərbaycan inkişaf yolu ilə gedir”.

Ancaq cənab Prezident 2020-ci il oktyabrın 16-da Türkiyənin “A Haber” televiziya kanalına verdiyi müsahibədə erməni xislətinin iyrəcliklərini məhz olduğu kimi xarakterizə etmişdi. Qardaş ölkədən olan həmkarımız 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsinin ikinci on günlükü başa çatmış ermənilərin atəşkəs təklifi ilə müraciət etməsinin siyasi mahiyyətini öyrənmək istəmişdi: “Cənab Prezident, 1993-cü ildə, xüsusilə noyabr ayında yenə o dönmədə atəşkəs elan edilmişdi. Atəşkəs yenə Ermənistan pozmuşdu, qətlamlar törətmişdi. İndi baxdığımız zaman atəşkəs pozan yenə Ermənistandır. Bu atəşkəslə Azərbaycan Ordusunun irəliləyişinin dayandırılmasını istənilir?”

Fikrimizcə, Prezidentin bu sualı cavablandırarkən səsləndirdiyi arqumentlər erməni xarakterinin açılması baxımından olduqca dəyərli bir mənbədir. Cavab belə idi: “Bilirsiniz, bu, onların taktikasıdır. Atəşkəs istəyən Ermənistan oldu. Onlar görəndə ki, artıq döyüş meydanında işğal edilmiş torpaqları qoruya bilmirlər, onları saxlaya bilmirlər... atəşkəs üçün müraciət etdilər. Bizə də belə müraciət gəldi, – bilirsiniz ki, Rusiya bu missiyanı öz üzərinə götürmüşdür, – biz də dedik ki, humanitar məqsədlər üçün, cəsədlərin dəyişdirilməsi,

əsirlərin dəyişdirilməsi üçün atəşkəs elan oluna bilər. Amma, eyni zamanda, Moskvanın açıqlamasında göstərildi ki, müzakirələr mahiyyət üzrə bərpa edilməlidir. Həmçinin müzakirələrin formatı da dəyişməz qalmalıdır. Ancaq görünür ki, onlar bu atəşkəsdən istifadə etmək istəyiblər, bir gün keçməmiş Gəncəyə bu namərd hücumu təşkil etdilər. Ondan sonra bizim digər şəhərlərimizi vurmağa başladılar və faktiki olaraq bu atəşkəsi kobudcasına pozdular. Ona görə, bu, onların taktikasıdır. Görünür, onlara bu atəşkəs ona görə lazım idi ki, öz qüvvələrini toparlasınlar, səfərbərlik tədbirləri görülsün və bizə yeni hücum təşkil edilsin”.

Yəni ermənilər tarix boyu belə şərəfsiz, riyakar və namərdcəsinə yaşayıblar. Əgər buna yaşamaq demək olarsa. Onlar 1994-cü ilin may ayında imzalanan atəşkəsi işğalı əbədləşdirmək və işğal olunmuş ərazilərin qarət edilməsini başa çatdırmaq üçün möhlət kimi qəbul edirdilər. Həmin məqsədlərinin birinci bəndinə çatma bilməsələr də, ikinci bəndini tamamilə “həyata keçirdilər”. Yəni işğal etdikləri ərazilərin hamısını qarət və talan edərək dünya tarixinə ən murdar məxluqat kimi düşdülər. Halbuki, hamının lənətlədiyi alman faşistləri işğal etdikləri ərazilərdə heç vaxt dağıntı törətməmişdilər. Ermənilər isə

işğal edilmiş Azərbaycan ərazisindən vəhşi qəbilə kimi, qaniçənlər sürüsü şəkilində keçmişdilər. Elə ona görə də indi regional gələn dünya səyahətləri, siyasətçi, diplomat və jurnalistlər Ağdamda “Qafqazın Xirosimasi”ni görərək dəhşətə gəlirlər.

Bəs Azərbaycan 1994-cü il atəşkəsindən necə bəhrələnməmişdi? Ulu öndər Heydər Əliyev 1997-ci il oktyabrın 15-də Azərbaycan Respublikasının Hərbi təyərçilər məktəbinin ilk buraxılışına həsr olunmuş təntənəli mərasimdəki çıxışında demişdi ki, biz son illər, xüsusən Ermənistan – Azərbaycan münasibətində atəşkəs əldə ediləndən sonra yaranmış şərait nəticəsində respublikamızın ordusunun, silahlı qüvvələrinin yaradılması ilə ciddi məşğul olmağa imkan əldə etdik: “Eyni zamanda, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin tərkibinə ilk illərdə soxulmuş və silahlı qüvvələrimizi içəridən dağıtmağa, parçalamağa, ölkəmizin milli mənafeələrinə zərər vurmağa cəhd edən dəstələr, qüvvələr artıq zərərsizləşdiriliblər... Bizim müstəqilliyimizə qısqanclıq edən, bəlkə də daha doğru olar desəm ki, bu müstəqilliyimizi pozmaq istəyən xarici və daxili qüvvələr hələ mövcuddur. Ona görə də biz dövlət quruculuğu işlərini həyata keçirərək, ordumuzun bundan sonra da inkişaf etdirilməsi tədbirlərini həyata keçirərək heç vaxt sayıqlığı

itirməməliyik və özümüzü bütün mümkün bələdlərdən daim qorumalıyıq”.

Bəli, heç kəsin bir qarış torpağına iddiası olmayan, öz torpaqlarının isə bir metrini belə kimlərə verməyəcəyini dəfələrlə bəyan etmiş Azərbaycan bədnam qonşularından fərqli olaraq, sülhməramlı, əmin-amanlıq məqsədli istənilən təklifə razılıq verir, qoşulur, bu fürsətdən öz torpağını və dövlətini qorumaq üçün bəhrələnilir.

Məhz elə ona görə də daim inkişaf edir, uğurlara imza atır, tərəqqi yolunu davam etdirir. Dövlət başçımız Ağdam Muğam Mərkəzinin açılış mərasimində həmin məqamları daha dürüst şəkildə dilə gətirmişdir: “Biz bütün keçmiş tarixə nəzər salarkən, təbii ki, görürük, nə qədər məqsədyönlü, düşünülmüş addımlar atılmışdır. O addımlar ki, bugünkü Azərbaycan realıqlarını təmin edir”.

Azərbaycan realıqlarının bir sıra mühüm istiqamətlərini isə 2021-ci il iyunun 15-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan arasında Şuşada imzalanan Bəyannamədə gördük. Hər iki ölkənin ümumi maraqlarının möhkəmləndirilməsində bütün imkanların birləşdirilməsinə, eləcə də, müştərək maraq kəsb edən regional və beynəlxalq strateji məsələlərdə fəaliyyətlərinin qarşılıqlı şəkildə əlaqələndirilməsinə

O vaxt müharibəni dayandırmaq gənc dövləti xilas etmək üçün yeganə yol idi. Ağır bir qərar idi. Torpaqlarımızın böyük hissəsi işğal altında idi, bir milyondan çox insan evsiz-əşiksiz qalmışdı. Ancaq müharibə dayanmasaydı, biz daha böyük faciə ilə üz-üzə qala bilərdik. Bu, çox müdrik, amma çətin qərar idi. Bu, bizə imkan verdi ki, Azərbaycan inkişaf yoluna qadam qoysun. İmkan verdi ki, sabitlik bərpa edilsin, nizami ordu qurulsun, iqtisadi inkişaf üçün ilkin imkanlar yaransın...

Azərbaycan Prezidenti
İlham Əliyevin Ağdam Muğam
Mərkəzinin açılışındakı çıxışından
10 may 2025-ci il

istiqamətlənən bu bəyannamə iki qardaş ölkənin – Azərbaycan və Türkiyənin başçılığı altında yeni regional geosiyasi düzənin qurulmasının başlanğıcıdır.

Həmin sənəddəki vacib məqamlardan biri isə hərbi sahədə əməkdaşlıq və mütəfəqqilliklə bağlıdır. Bəyannamədə qeyd edilir: “İki dövlətin ərazi bütövlüyünə, suverenliyinə üçüncü dövlət və ya dövlətlər tərəfindən təhdid və ya təcavüz edildiyi təqdirdə, bir-birini qoruyacaqlar”. Fikrimizcə, həmin müddəanın qeydə alınması bu gün Ermənistanı separatçı-revanşist qüvvələrdən tutmuş, ayrı-ayrı qonşu və qeyri-regional dövlətlər üçün çox mühüm ismarıcdır.

Şuşa Bəyannaməsi ilə Türkiyə açıq şəkildə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün pozulması, dövlət sərhədlərinə təhdid kimi halların baş verməsi nəticəsində, öz ordusu ilə ölkəmizin yanında yer alacağını beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırır. Müdafiə sahəsində əməkdaşlıq və qarşılıqlı hərbi yardım məsələlərinin sənəddə əks olunması tarixi nailiyyətdir.

Yəni Avropa müşahidəçilərinin gəlib harada sülənməsinin və ya Ermənistanı hansısa Qareginin gorbagor olmuşa “Art-sax” nağılının dirçəldilməsi haqqında sərəmələməsinin heç bir mənası yoxdur.

Sonda. Biz hansı sazişə nə zaman qoşulacağımızı çox yaxşı bilirik. İstər atəşkəs sazişi olsun, istər də ermənilərin “Bir neçə saatdan sonra” imzamağa hazır olduqlarını dedikləri sülh sazişinə.

İttifaq MİRZƏBƏYLİ